

fredag 9. mai 1975 kl. 13.30.

Hilsen til Det europeiske Arkitekturvernårets
festmøte på Akershus Slott, 9. mai 1975.

Idéene som ligger til grunn for Arkitekturvernåret, ble til i en tid da Europa's folk følte større trygghet for at deres økonomiske framtid var lagt under deres eget herredømme. Vest-Europas produksjonsevne var gjenreist, krigens fysiske ødeleggelser reparert, materielle levekår under rask bedring og utbyggingen av sosialpolitikken var kommet vel igang. På mange måter var det nye samfunn og livsformer som trådte fram. Folk ville gjerne gjøre seg opp en mening om hva slags samfunn og livsformer dette burde være. De ville ha større klarhet i hva de skulle bruke sine enorme produktive evner til og hvordan de skulle forme sine livsmiljøer.

Etterhvert har debatten om levestandard, livsformer og miljø fått større bredde og styrke. Våre ønsker er på flere områder blitt mer konkret formulert. Problemene er blitt mer systematisk gjennomdrøftet. Det er utformet politiske handlingsprogrammer som sikter mot å bringe under bedre kontroll de krefter som bestemmer menneskenes miljø og livsformer.

Mange av de tiltak som avskaffet nød, fattigdom, økonomisk utrygghet og sosial ulikhet, hadde sidevirkninger som ikke var ønsket. De moderne produksjonsprosesser og de nye industriområdene i Europa skapte utrivelige landskap. Mange byområder var ikke gode å leve i, og gav ikke rom for de fritidsaktiviteter som kortere arbeidstid skulle gi muligheter for. Bygninger, boform og arealdisponering kunne være preget av en kortsiktig planlegging.

Det moderne industrisamfunn vil prioritere sine teknologiske og fysiske ressurser på en annen måte enn da det var tale om å sette disse ressurser inn i deknings av menneskenes og samfunnets primære behov. Vi vet i dag mer om langsiktige utviklingstendenser og konsekvensene av dem for våre samfunn. Vi vet også mer om samfunnsplanlegging. Vi er i godt selskap med andre europeiske land i utbyggingen av samfunnets langsiktige planleggingskapasitet med sikte på å fastlegge hovedlinjene i den industrielle utvikling, skape bedre bysamfunn, forme våre bomiljøer og verne om naturmiljøet og naturressurser. Dette er i dag hovedoppgaver i internasjonalt samarbeid og i den enkelte nasjons politiske virksomhet.

Ingen enkelt yrkesgruppe eller forskningsretning bærer hovedansvaret for de oppgaver vi her står overfor. Mer enn noen gang før krever planleggingen av våre samfunn og av menneskenes levetilstand et samarbeid mellom ulike vitenskaper og fag.

Arkitektene spiller en sentral rolle i planleggingen og gjennomføringen av alt byggearbeid - i arealdisponeringen, boligbygging og bomiljø. Mange er engasjert i de utbyggingsplaner som lokale og sentrale myndigheter har ansvaret for. De tar del i utformingen av de mange private enkeltprosjekter som tilsammen utgjør disse planer. Arkitektenes syn og forslag vil være bestemmende for de løsninger som myndighetene får å velge mellom for nye bo- og byområder. Arkitektene vil ha en betydelig innflytelse over i hvilket omfang vi skal ta vare på de kulturelle, arkitektoniske og økonomiske ressurser som er investert i tidligere tiders bygninger og bomiljøer.

I Norge som i store deler av Vest-Europa er boligknapphetens tid snart forbi. Mer oppfinnsomhet, forskning og ressurser må settes inn i fornyelsen og moderniseringen av den boligmasse vi har. Nye krav til bostandard og tekniske forbedringer må passes inn i tidligere tiders byggeskikker.

Dette er oppgaver som kaller på arkitektenes innsats i dette Arkitekturvernåret som i mange år fremover, på deres innflytelse og ansvar - ansvar for at boformer og bomiljø blir trivelige, at tidligere tiders arkitektoniske verdier blir tatt hånd om og at våre ressurser blir brukt på en økonomisk fornuftig måte.

På vegne av Regjeringen ønsker jeg til lykke i dette arbeid.